

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. Vtrum Milites D. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, & includantur in hac
Bulla, ita ut sit illis interdictum donare? Ex quo deducitur, an prædicti
Equites sint vere Religiosi, & gaudeant exemptione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

Quæ nunc arctata sit in hoc eorum facultas. Vide infra Resol. 22.

RESOL. LI

Virum Abbatisse possit concedere licentiam donandi Monialibus, quam potest Prælatus Regularis suis Religiosis?

Et an supradicta Abbatisse possit concedere Monialibus licentiam habendi peculium & facultatem conuertendi in proprios usus, quæ propriis operibus acquirunt? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 22.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondendum est. Et ita docet Sanchez in sum. tom. 2. lib. 7. c. 19. num. 44. Faustus in thes. Relig. lib. 8. quest. 221. & alij. Et ratio est: quia Abbatisse habet liberam administrationem bonorum Monasterij, sicut Abbas, vt docet Panormitanus cap. 2. num. 4. de his, quæ sunt à Prælato. Vnde, secundum aliquos, potest dare licentiam expendendi decem ducatos; nam talem licentiam potest dare Prælatus, vt docet Corduba in sum. quest. 54. dub. ult. Lopez de contrah. lib. 2. c. 40. Nauarr. de resit. lib. 3. c. 1. p. 3. dub. 1. n. 169. Ioan. de la Cruz de statu Religionis, lib. 1. c. 3. dub. 5. concl. 1.

2. Imò potest Abbatisse concedere Monialibus licentiam habendi peculium, quando potest Superior Religionis illam concedere, & facultatem conuertendi in proprios usus, quæ propriis operibus acquirunt. Doctores, hæc omnia docentes, inuenies apud Sanchez, vbi supra qui benè limitat hanc doctrinam, nisi ex consuetudine, aut Constitutionibus illius Religionis, aut præcepto Superioris Prælati, arctata sit eius facultas. Vide Rodriguez in quest. regul. tom. 1. q. 17. art. ult.

RESOL. LII.

An Religiosi recipientes in Monasterijs aliquem, non occasione transitus, vel deuotionis, sed recreationis causa, incidant in penas huius Constitutionis Clem. VIII? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 14.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Bartholomæus à S. Fausto in thes. Relig. lib. 8. quest. 224. n. 5. Sorbo in compen. priuileg. verb. dare, in explicat. huius Bullæ, & Paulinus Berti etiam in explicat. huius Bullæ, in 10. casibus post. p. 2. principalem. cas. ult. & nouissimè Bonacina in tract. var. disp. 3. punct. 1. num. 12.

2. Sed tu contrarium tene cum Francisco Sousa in expos. supradictæ Bull. §. 7. n. 91. vbi ita ait: *Nota que de señalar la ley tres causas de venir los seglares à los Conuentos, no se sigue, que si vinieren por otras, no se podra hospedarles: lo vno, porque aquellos casos son exemplos, y en los semejantes corre la misma razon, y lo otro, porque no esta en aquello la fuerza, ni intento de la ley, sino en evitar gastos sumptuosos, y excessiuos, y ordenar se exercite la hospitalidad con moderacion religiosa, y como esto se guarde, poco importa, que el huésped venga al Monasterio por vna de aquellas causas, ó por otra, aunque sea por solo yrse à recrear con los Religiosos. Ita ille. Vnde apparet, quàm benignè, & satis probè, hic Autor explanet in hac Bulla mentem Pontificis contra aliorum rigidas expositiones.*

RESOL. LIII.

An Nouitij includantur in hac Bulla sub nomine Religiosorum?

Et ex doctrina huius questionis inferatur, quod Nouitij possunt confiteri coram omnibus Confessariis ab Episcopo approbatis, & quod Nouitij non incidant in casus referuatos à Superiore Religiosorum. Ex p. 1. tr. 6. Refol. 17.

§. 1. **R**espondent & optimè, non comprehenduntur. Faustus vbi sup. q. 206. Filliuc. tom. 2. tr. 34. c. 30. n. 60. Sorbo in comp. priuileg. verb. dare, in expos. huius Bullæ, & alij. Et ratio est: quia Nouitij non dicuntur Religiosi, vt benè notat gloss. in Clem. Relig. verb. Relig. & ibi Abbas n. 1. & Imol. n. 10. Vide etiam Sanchez in sum. tom. 2. lib. 1. c. 5. num. 12.

2. Hinc licet Religiosi non possint confiteri, nisi Confessariis, ab eorum Prælatis designatis, & si aliter facerent confessio esset nulla: atamen Nouitij possunt confiteri omnibus Confessariis ab Episcopo approbatis, & Confessio erit valida. Ita aduersus Vecchium in praxi Nouit. disput. 20. dub. 3. n. 3. & Magalam in part. 1. lib. 1. c. 8. n. 20. dicendum est, & ita tenent Molfesius in sum. p. 1. tr. 7. c. 14. n. 31. Rodriq. qq. regular. tom. 1. q. 27. art. 11. Homobonus in exam. Eccles. p. 1. tract. 5. c. 2. q. 13. Henriquez lib. 6. c. 16. n. 3. in Gloss. litt. X. & lib. 7. de Indulg. c. 22. n. 7. in gloss. litt. Z. & V. & alij. Item, Nouitij non incidunt in casus referuatos à Superioribus Religionum, quidquid in contrarium aliqui asserant; E ita possunt absolui absque eorum licentia. Ita Homobonus de bonis de cas. refer. p. 1. cap. 32. Florenus p. 1. c. 2. n. 7. de cas. referuat. Emanuel. Sà verb. casus, n. 8. Naldus in sum. verb. Nouitius n. 7. Gratius in append. lib. 1. c. 7. n. 69. & alij.

RESOL. LIV.

Virum Milites D. Iacobi, Alcantare, Calatrane, &c. includantur in hac Bulla, ita vt sit illis interdictum donare?

Ex quo deducitur an prædicti Equites sint vere Religiosi, & gaudeant exemptione gabellarum, & etiam nouitij? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 23.

§. 1. **N**egatiuè respondendum est: nam expressè in Bulla Summus Pontifex illos excludit. Ex quo colligitur, hos Milites esse verè, & proprie Religiosos: quia exceptio firmat regulam in contrarium. Et ita docent plures, & insignes DD. apud Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. c. 16. n. 11. & apud Gattiam de beneficiis, tom. 1. p. 1. c. 4. n. 11. & præter illos nouissimè defendit mordicus hanc sententiam Paulinus Berti in explic. huius Bullæ, p. 2. principalem. Cenedo de pauper. relig. dub. 50. n. 15. Faustus vbi sup. q. 203. & alij, quidquid in contrarium asserant DD. apud Sanchez, vbi supra & præter illos Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 2. dub. 3. concl. 2. Petrus de Ledesma in sum. tom. 2. tract. 10. c. 8. dub. 3. concl. 2. Emanuel Sà verb. Relig. num. 41. Valentia tom. 3. disp. 10. q. 4. punct. 2. Molfesius in sum. tom. 2. tract. 6. c. 2. num. 30. Moneta de conferuat. l. 1. d. c. 10. num. 389. Gratius tom. 1. conf. lib. 3. conf. 11. de Regularibus.

2. Sed tu tene primam sententiam: & sic, me confutente, Illustrissimus Senatus huius Urbis concessit dictis Militibus exemptionem gabellarum, quæ vulgò

vulgò dicitur, lo scasciato: & hoc non solum Professis, sed etiam Nouitiis, vt postea etiam, me consulente, determinauit in casu Dominorum de Gioeni, & Manfrantoni, qui adhuc non emiserant professionem, sed tantum accepterant habitum, & erant Nouitij D. Iacobi. Quòd autem ex verbis huius Bullæ colligatur, hos Milites esse verè Religiosos, tenet Ioan Valerius in differentiis vtriusque fori, verb. muner. numer. 23. Faustus, & Berti, vbi supra. Vnde valdè miror, aliquos his diebus contrarium docuisse.

RESOL. LV.

An Equites Commendatarij D. Iohannis, D. Iacobi, Alcantara, Calatrana, &c. infumens reddituum bonorum suorum in vsus illicitos peccent contra paupertatem, & recipientes teneantur ad restitutionem?

Idem dicendum est de ceteris bonis acquisitis, donatis, &c. licet in morte non possint de illis absque Superioris licentia testari? Ex part. 2. tr. 15. Misc. 1. Ref. 54.

Affirmatiuè respondet Azorius tom. 1. lib. 13. cap. 4. questio. 10. & ante illum hoc etiam docuerat Molina Iuriconsultus, Nauarrus, Motta, Ayala, & alij apud Sanchez, vbi infra, vide etiam Riccium part. 3. decis. 321. numer. 4. & Suarez de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 16. n. 24.

2. Sed contrariam sententiam amplexus est Pater Franciscus Alcozer in suo tract. de ludo, cap. 36. & quia codex rarus est, ponam per extensum eius verba. [Los Comendadores de San Iuan, de Santiago, de Calatrana, y de Alcantara disponen libremente de sus bienes en vida, y los gozan, y dan, y enagenan, y traspasan en las personas, que quieren, como qualesquier otros seculares libres, disponen de los bienes, que tienen. Esto se entiende de los frutos, y rentas de las encomiendas, que de la orden tienen, mas las heredades, villas, y lugares de las dichas encomiendas no las pueden dar, ny enagenar. Así mismo se entiende, que gozan, y enagenan, como quieren los bienes muebles, y frutos de los bienes, que han adquirido por titulo de herencia, o donacion, o otro titulo justo de sus Padres, y deudos, y amigos, y señores, o officios, o de otra manera. Esto presupuesto digo, que los, que juegan, y ganan a los tales lo adquieren justamente, y no son obligados a restitution, porque los tales bienes ellos los gozan, y poseen, y disponen dellos, como los seculares libres disponen de los bienes que tienen.] Ita Alcozer. Sed pro maiori elucidatione, & intelligentia; suppono, quòd supradicti Equites, licet voueant paupertatem, vouent tamen illam, prout vsus permissus & toleratus apud eos recipit. Non itaque Religiosorum Claustralium rigidam paupertatem vouent, sed bona sua retinent, amouibilia tamen ad nutum Magni Magistri, & de illis disponunt, licet in morte non possint, absque Superioris licentia testari, & ideo votum eorum de proprio non retinendo, intelligendum est quoad dominium, non autem quoad vsum, distributionem, & vsum fructum. Ita de Equitibus D. Iohannis loquitur Sanchez in sum. tom. 2. lib. 7. cap. 8. numer. 39. Genuentis in practicab. Eccles. tricenar. 1. quest. 20. numer. 3. Barthol. à S. Fausto in thes. Relig. lib. 8. quest. 80. numer. 2. Homobon. de bonis in exam. Eccles. par. 1. tract. 7. cap. 12. questio. 58. Graffius tom. 1. lib. 3. conf. 11. numer. 23. Vide etiam Valquez opusc. de redditibus cap. 3. dub. 9. numer. 40. & alios: & licet eorum regula, & forma Professionis aliquid plus præferat,

& ab illis requirere videatur, attamen longæus vsus, & antiquissima consuetudo ita interpretata est dictam eorum Regulam, & Professionem, & hoc cum scientia, & sine contradictione Superiorum. Adde quòd multi eorum, imò ferè omnes, minime professionem emitterent, si sub onere peccati mortalis tenerentur ad aliam strictiorem paupertatem, & vitæ rationem, quam quòd hodie inter illos seruari consuetum est. Cum igitur supradicti Milites bona sua retineant, & de illis libere disponant, infumendo illa in vsus illicitos, peccabunt quidem, non autem contra paupertatem, nec recipientes obligationem restitutionis habebunt: nam probabilis illa est opinio, quæ afferit Religiosos, etiam mendicantes, si licentiam habent de aliquibus bonis disponendi; si illa in vsus illicitos infumant, peccare quidem, sed non contra votum paupertatis, nec ab illis recipientes aliquo restitutionis nexu vinciri.

3. Et ita loquens in casu nostro de Militibus Religiosis docet ex Societate Iesu Pater Salas tract. de ludo, dub. 21. numer. 6. qui citat Angles, Lopez, Medina, & alios; & etiam probabilem vocauit hanc sententiam Ioan de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 3. dub. 1. concl. 2. & Petrus Led. sma in addit. ad 2. part. sue summa, tract. de statibus, cap. 4. diff. 4. vbi asserit, illam docuisse doctissimum, & Religiosissimum Magistrum Gallo, & multos alios Magistros, ex schola D. Thomæ, & ex Societate Iesu tenet etiam hanc sententiam Rebellius part. 2. lib. 12. quest. 4. sect. 7. numer. 6. licet contrariam opinionem probabilior esse puto, quam præter doctores, quos citat Salas vbi supra, numer. 1. tenet Sanchez in sum. tom. 2. lib. 8. cap. 19. numer. 81. & nouissimè Fagundez de præcept. Eccles. tract. 1. lib. 7. cap. 6. numer. 15. Cenedo de paupert. Religiosa, dub. 17. numer. 7. & segg. cum Llamas in sum. part. 3. meth. capit. 9. §. 23. & alij.

4. Ex his apparet, meretrices dictorum Equitum, & ludentes cum ipsis, & ipsos quoque Equites, si restitutionem facere noluerint, posse à Confessariis, secundum si prædictam opinionem probabilis sacramentalem abolutionem, sine vilo onere restitutionis; obtinere. Post hæc scripta inueni supradictam opinionem in terminis docere Mich. elem Zanardum in direct. Confess. part. 2. præc. 4. cap. 32. quest. 8. vbi sic asserit: Si Eques (loquitur etiam de Militibus D. Iohannis) redditus commendarum suarum in pessimis vsus expendat, quamuis peccet mortaliter, cum hæc bona sint ei data, vt viuat iuxta statum suum, & non vt ea dilapidet in pessima contra proprium statum; tamen non obligatur ad restitutionem, quia hæc bona sunt ei data, vt de eis faciat, quidquid ei placuerit, vel expedierit, non intendendo eum obligare ex contractu, & vi iustitiæ commutatiuæ, vt si ea in malos vsus consumperit, teneatur ad restitutionem. Hæc Zanardus. Vnde remanet satis probabilis nostra sententia.

5. Scripsi hæc in re tam graui, quasi coactus, & Deus scit, si cum magna & intima cordis tristitia, vt fragilibus conscientis aliquid remedium exhiberem. Nam si contraria sententia in praxi omninò amplectenda esset, vt olim cum Azorio mordicus consulēbam, mille laqueis restitutionis pene innumeri tenerentur, & nemo restitueret. Et hanc opinionem, tanquam probabilem, tenent etiam multi viri docti, de hac re à me consulti, tam ex nostra Religione, quam ex Societate Iesu, & inter illos præcipuè P. Franciscus Bardi, vir Scholasticæ, & Moralæ Theologiæ peritissimus.

Sup hoc facta in Ref. 23. §. Nota tertio & infra late in Ref. 58. 59. 60. & 61. §. vit ante me dium, & in tom. 8. tr. 7. Ref. 58. §. Sed ego & Superior in tr. 1. ad me dium §. vit. Ref. 195. &c.

Sup. hoc in Ref. 57. & 58. §. 2. in principio.